

Klima- og miljødepartementet

postmottak@kld.dep.no

Høring endring av naturmangfoldloven og viltloven (administrativt beslag og inndragning, oppretting av inkurier)

1. Innledning

Vi viser til Klima- og miljødepartementets høringsbrev- og notat av 27. november 2014. Høringen gjelder forslag til endring av naturmangfoldloven og viltloven. Toll- og avgiftsdirektoratet er positive til at Klima- og miljødepartementet nå gjør det enklere å gjennomføre beslag og inndragning av ulovlige dyr og organismer. Vi har imidlertid noen generelle betraktninger til forslaget og noen merknader til de enkelte lov- og forskriftsforslag.

2. Generelle bemerkninger til forslaget

Direktoratet vil gjerne knytte noen generelle betraktninger til endringene. For det første vil vi bemerke at vi ønsker å ha en dialog rundt hvem som skal ha myndighet til å foreta de administrative beslagene og inndragningene. Tollvesenets rolle, å føre kontroll med vareførselen til og fra tollområdet (jf. tollloven § 1-5) og holde tilbake og hindre frigivelse av ulovlige varer og varer underlagt restriksjoner (jf. tollforskriften § 4-1-2). Tollvesenet kan utgjøre et førstelinjeforsvar ved grensen, men har og kan ikke ha fagkunnskap eller myndighet til å fastslå graden av alvorlighet og avgjøre artstilhørighet eller fare for miljøet, det må faginstansen avgjøre.

Vi har i dag rundt ett til to CITES - beslag i uken, som utgjør 3000-4000 gjenstander årlig, men antall/vekt vil variere. Slik vi ser det, vil antallet saker nok øke, i takt med utviklingen på internett og som følge av de forenklede rutiner, både fordi det blir enklere å få gjennomslag med slike saker og fordi det blir økt fokus på problemstillingen. Derfor tror vi, uavhengig av hvem som har ansvaret for saksbehandling og klagesaksbehandling, at ressursbehovet vil øke. Dessuten vil det i mange tilfeller kunne påløpe kostnader til lagerhold og destruksjon. Selv om kostnadene kan dekkes inn hos importør, vil det etter vår erfaring være behov for at det avsettes midler til dette, da det er relativt enkelt å unndra seg disse betalingsforpliktelsene. Vi anbefaler også å la ansvaret for kostnadene være hjemlet i lov eller forskrift og ikke være enkeltvedtak, da det vil kunne medføre unødvendig saks- og klagesaksbehandling.

Vi vil også understreke at når det gjelder innførsel, vil beslag og inndragning kunne spille en klar preventiv rolle da vår erfaringer tilsier at hvis man sender varer som er f.eks. bestilt på internett i retur til avsenderlandet, vil avsender ofte prøve å sende varene igjen så lenge man lykkes å omgå grensekontrollen. Eksempelvis vet vi om mange ulovlige internettapotek som tilbyr leveringsgaranti, uansett årsak til at varene ikke kommer frem.

Derfor har direktoratet i samarbeid med Statens Legemiddelverk og Helse- og omsorgsdepartementet gjennomført endring av legemiddeloven slik at ulovlige og falske legemidler også enkelt kan beslaglegges og destrueres administrativt etter en forenklet prosedyre. (Se Prop. 168 L (2012-2013). Disse reglene vil også kunne anvendes i de tilfeller de falske legemidlene inneholder CITES-produkter.

Når det gjelder punkt «2.6 Øvrige spørsmål», kan det virke som teksten gjentas unødige to ganger med hensyn til om det er tollmyndighetene som skal treffe vedtak om beslag/inndragning (avsnitt 2 og 3). Men som nevnt er direktoratet enig i at det er mest formålstjenlig at dette utføres av miljømyndighetene.

Vesentlig verdi

Toll og avgiftsdirektoratet mener at det bør gjøres en ny vurdering av hva som skal defineres som «vesentlig verdi» på beslag. Det bør vurderes å heve verdien for å sikre at saken er av en slik størrelse at anmeldelse til politiet bare benyttes i de tilfellene politiet anser saken stor nok til at den kan etterforskes. Faren for henleggelse av prioriteringshensyn er stor dersom man opererer med for lave verdigranser.

Beslagstid

Vi anbefaler at man revurderer tidsfristen på 6 måneder som maksimal tid på beslag– kan eventuelt inneholde en mulighet for forlengelse da 6 måneder erfaringsmessig kan bli for kort tid for saksgangen. Skal da varer som er farlige for miljøet allikevel tillates importert, omsettes eller settes ut hvis saksbehandlingen drøyer over 6 måneder? Vi forstår departementas ønske om å sørge for rask saksbehandling, men hensynet til miljøet bør vel her gå foran?

Når en vare blir holdt tilbake av tollvesenet bør derimot dialogen mellom tollvesenet og Miljødirektoratet skje så hurtig som mulig slik man ikke pålegger den legitime vareførselen unødige hindringer. I grensekontrollen av produktsikkerhet regulert gjennom EØS-vareloven, er det satt opp en svarfrist på *tre* virkedager for tilsynsmyndigheten, for å komme med en tilbakemelding om tilbakehold kan opprettholdes og saken videre forfølges eller om Tollvesenet antagelser var grunnløse og varen kan frigis. Dette sikrer at grunnløse tilbakehold fort blir løst opp, uten unødige kostnader til lagerhold etc.

Hvem eller hva beslaget rettes mot

Vi oppfordrer også Klima- og miljødepartementet å vurdere hvem loven skal rette seg mot når det gjelder beslag og inndragning. Ved å innføre flere person- og vurderingskriterier når beslag og innkreving skal finne sted og ved å la samme regel gjelde flere handlingsbeskrivelser, gjør man regelen unødige komplisert å gjennomføre i praksis. Hvis et CITES-objekt er ulovlig innført bør det kun være graden av alvorlighet i bruddet som avgjør om objektet skal beslaglegges, ikke hvem som har ansvaret for innførselen. Vurderingen av skyldgrad blir svært komplisert å gjennomføre i praksis,

særlig der varene kommer i forsendelse, uten at eier deltar aktivt eller er til stede ved innførselen. Alle andre regler om restriksjoner i vareførsel retter seg mot varen og ikke mot importør/eier/befrakter etc. En vurdering av skyldgraden som potensielt kan overstyre varens skadeevne eller alvorlighet vil dessuten kunne føre til forskjellsbehandling, til tross for at det er inntatt en klausul om paragrafen. Ved å ha alle disse vurderingskriteriene vil man stå i fare for å gjøre saksbehandlingene unødige komplisert og man risikerer å undergrave formålet med bestemmelsene.

Siden beslaget ikke er straff, foreslår vi å fjerne vurderingen av skyldgrad i disse reglene, eventuelt skulle ut egne regler for inn(og ut?)-førsel, hvis departementet ønsker å beholde «eiers» skyldvurdering i samband med utsetting og omsetning. Eventuelt bør departementet vurdere å innskrenke beslag og inndragning til de tilfellene der det er fare for det biologiske mangfoldet.

Når det gjelder oppbevaring og eventuell avlaving av levende dyr foretas det av Mattilsynet. Det er ikke ønskelig eller formålstjenlig at dagens praksis endres.

Toll- og avgiftsdirektoratet stiller seg for øvrig til rådighet for Miljødirektoratet for å diskutere den praktiske gjennomføringen av reglene, når den tid kommer.

3. Kommentarer til de enkelte bestemmelsene i departementets forslag

Til § 72 a Beslag

Vi viser til våre kommentarer over:

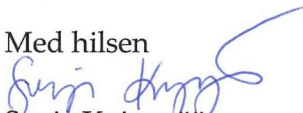
Vi ønsker følgende strøket: *«Beslag kan også foretas overfor eier som har forstått eller burde forstått at tingen var ulovlig innført, omsatt eller satt ut. Dersom det foreligger fare for uheldige følger for det biologiske mangfold, gjelder ikke vilkåret om eiers kunnskap».*

- I tillegg bør som nevnt, tidsfrist for beslagets vurderes strøket eller gis mulighet for forlengelse, og dessuten bør dekning av kostnader hos overtredere hjemles.

Til § 72 b Inndragning

Vi ønsker følgende strøket: *«Inndragning kan også foretas overfor eier som har forstått eller burde forstått at tingen var ulovlig innført, omsatt eller satt ut. Dersom det foreligger fare for uheldige følger for det biologiske mangfold, gjelder ikke vilkåret om eiers kunnskap».*

Med hilsen

Sonja Kujanpää
fung. underdirektør

Anne Merethe Moe Dahlen
rådgiver